

IZLOŽBA RASPLODNE STOKE U RIED-AUSTRIJA

28.8. do 4.9.1993.

R. Šic

Prilikom jubilarnog 125. sajma u Ried-u, Austrija, bila je održana i izložba rasplodne stoke s područja Gornje Austrije /RIEDER JUBILAUMS MESSE, 125 Jahre/. Prva "poljoprivredna i zanatska izložba" bila je održana u tom gradu 1867. godine.

U vremenu od 28-31. kolovoza izložena su grla simentalke fleckvieh pasmine, a od 1-4.9.93. sve ostale pasmine goveda (smeđe, holstajn frizijsko, jersey) ukupno 277 grla. Zatim od 2- 5. 9. pasmine konja (haflinger, noriker i toplokrvnjaci) 45 grla.

Izložba svinja trajala je od 28.8. do 4.9.1993.

Posjet veterinara iz Hrvatske 125. jubilarnom sajmu i izložbi stoke organizirala je Hrvatska veterinarska komora. Da bi putovanje moglo zainteresirati veći broj veterinara, i onih koji se ne bave uzgojem i selekcijom, programom putovanja predviđen je i posjet vrlo značajnim organizacijama-ustanovama u Grub-u pokraj Münchena i to: Bayerischen Landesanstalt für Tierzucht und der statlichen Versuchsgüterverwaltung i drugoj, Institute des Tiergesundheitsdienstes in Bayern. (Sadržaj posjeta ovim institucijama predmet je drugog izvještaja).

Na ovom putovanju bile su 104 osobe /uz veterinare i nekoliko njihovih supruga/ od kojih i nekoliko studenata veterine.

Svečanom otvorenju Sajma i Stočarske izložbe prisustvovao je i ministar dr. Ivan Majdak. Tako veliki broj veterinara bio je zapažen i pozdravljen od organizatora Sajma, kao i grupa od 54 agronoma iz Hrvatske. Treba spomenuti da je na izložbu stoke došlo i oko 150 stočara / tri autobusa/ bilogorsko podravske regije.

Tijekom prijepodneva 28.8.1993. obavljen je pregled i ocjenjivanje izloženih grla simentalke - fleckvieh pasmine u krugu za predvođenje po izabranim članovima komisije za pojedine grupe životinja. Pregledano je i ocijenjeno 48 rasplodnih bikova, 79 krava, 22 junice, a kao kolekcije potomaka pojedinih izvanrednih bikova bilo je izloženo po 12 kćeri bika MORELLA 842871443, 12 kćeri STREIFA 15144, 10 kćeri HANNESA 048619644, 9 kćeri ROMBUSA 074284444, 10 kćeri bika BAFI 116513144, i 11 kćeri bika PASTA 148166844.

Odabir i redosljed ocijenjenih grla uvijek ima određenu namjenu i zadaću, ili namjeru uzgajачke politike nekog kraja, regije ili zemlje u odnosu na cjelokupnu populaciju pojedinih pasmina u smislu isticanja proizvodnih odlika, traženih na vlastitom ili inozemnom tržištu. I ovaj puta trebalo je pokazati u prvom redu "okvir i

Dr. Rudolf Šic, znanstveni savjetnik

mjere" uzgojnog smjera i cilja, a u drugom redu gospodarski učinak takovog goveda s obzirom na proizvodnju mlijeka, mliječne masti i bjelančevine. Poznato je, da je simentalac-fleckviah govedo s dva svojstva-cilja proizvodnje: meso i/li mlijeko. Do nedavno naglašavalo se da je jedan smjer uzgoja meso, a drugi smjer mlijeko. Na ovoj je izložbi simentalaca-fleckviah bilo težište na uzgojnom smjeru objedinjenih, jednako vrijednih i važnih odlika u jednom grlu - jedinki, odnosno u stvaranju populacije goveda s podjednakom komponentom mesa i mlijeka, ali obje s visokim i sigurnim nasljeđivanjem genetičke osnove za oba svojstva podjednako.

U slijedećih nekoliko tabela iznosimo podatke o proizvodnji mlijeka i sadržaju mliječne masti i mliječne bjelančevine u prosječnim i najvišim laktacijama. Utvrđivanje količine mliječne bjelančevine obavezno je za sve krave aktivne populacije. Seleksijskim radom na povećanju proizvodnje mlijeka prvenstveno je poklonjena pažnja, već duže vrijeme, obliku i povezanosti, veličini i prostranosti vimena pravilnosti i prikladnosti sisa za strojnu mužnju. Zatim, indeksu vimena t.j. odnosu količine mlijeka u prednjim i zadnjim četvrtima, brzini protoka mlijeka u minuti mužnje.

Najprije ćemo se osvrnuti na "grupu rasplodnih bikova fleckviah pasmine" i ukratko prikazati njihove mjere iz podataka u "Katalogu izložbe rasplodnih goveda" Ried-1993. To su mjere koje su danas tražene za tu pasminu u određenoj dobi u svim savezima /udrugama/ uzgajatelja fleckviah pasmine u cijlom svijetu.

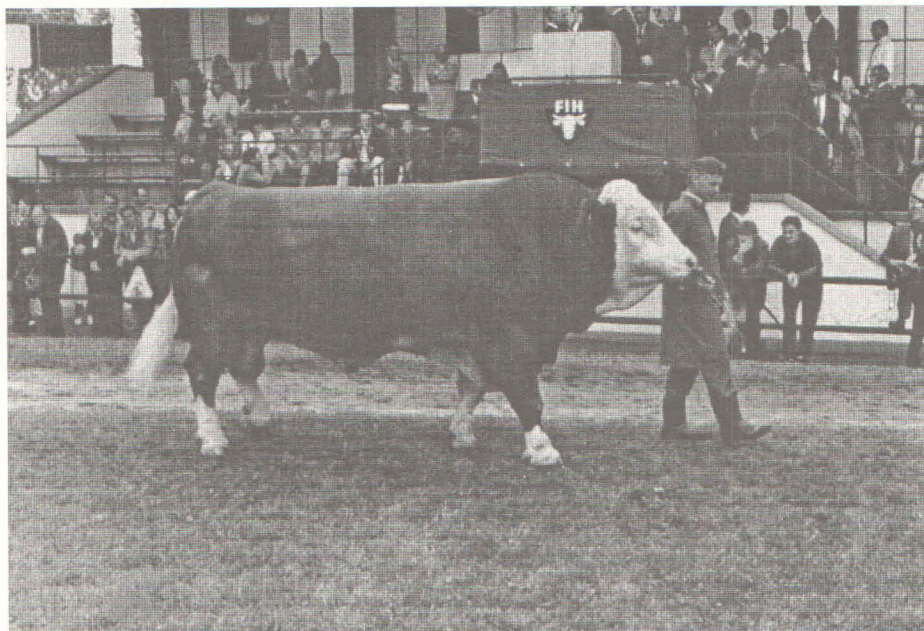
Tab. 1 - VISINA /VG/ I TEŽINA /KG/ IZLOŽENIH BIKOVA

Dob bikova	n	VG cm			težina		
		\bar{x}	min	maks	kg	min	maks
god.							
6-9	11	156,91	155	160	1259	1195	1340
4-6	10	157,20	154	159	1299	1180	1434
3-4	14	156,50	153	160	1215	1115	1370
3	3	153,66	148	162	1162	1220	1245
mj							
30-32	4	151,25	150	153	1029	975	1085
26-29	4	147,00	143	151	891	850	955
17-21	2	143,00	141	145	782	764	800

Iz tabele 1 razabiremo, da je visina u grebenu već iznad 150 cm kod bikova u dobi od 30-32 mj, što su stariji to su u pravilu sve viši i sve su bliži visini od 160 cm. Slično kretanje je i u težini bikova pa u dobi od 30-32 mj imaju već prosječno 1029 kg. Prosječne težine i ostalih dobnih grupa bikova postaju sve veće do 1299 kg, odnosno od 1115 do 1434 kg. Posve je razumljivo da su i ostale tjelesne mjere u odnosu na visinu i težinu relativno veće, tj. veća je dubina, širina i zaobljenost grudnog koša, dužina trupa i zdjelice, a da koštani dio trupa i nogu nije postao grub i pretažak.

Svi predvođeni bikovi pokazali su svoju plemenitost fenotipa, bili su vrlo dopadljivi i skladni. Smatramo da je tom skladnom odnosu tjelesnih mjera s težinom i visinom mnogo dopirinio novi sustav ocjenjivanja fenotipa, a koji se provodi već od

1987. godine. Naš je dojam i utisak da je ponovno izražena želja uzgajatelja uz gospodarski opravdanom proizvodnjom za lijepom i skladnom životinjom i na taj način povezati opravdanu proizvodnju s ugodom i ljepotom.

Sl. 1 - BIK BENZ 245554444/OTAC BAPTIST 020329191/ 6,5 GODINA, 159 VG, 1275 KG. 22 Kć. 5128-4, 21-216, 3,3-169. VLASNIK KARL STEINMANN, HOCHEGG 4, DIERNBACH (FOTO: Z.MAŠEK)

Procjena rasplodne i proizvodne vrijednosti bikova može se utvrditi na temelju podataka o proizvodnji njihovih potomaka, kćeri i sinova, mlijeka i mesa.

Iz podataka navedenih u katalogu izloženih bikova fleckvieh pasmine o mliječnosti njihovih kćeri, kao i njihovih, BM, majki sastavili smo 6 kratkih tabela, a prema rasporedu bikova po dobi prikazanih u tabeli 1.

U tabeli 2 prikazani su podaci o proizvodnji 355 kćeri 9 bikova u dobi od 6 do 9 godina. Prosječna mliječnost svih 355 kćeri je vrlo visoka, a u prosjeku 4696 kg mlijeka, u rasponu od 4248 do 5230 kg. Isto tako sadržaj mliječne masti i mliječne bjelančevine u prosjeku /4,29 i 3,35/ i u graničnim vrijednostima od 4,17 do 4,55 odnosno 3,20 do 3,50 na zavidnoj su razini. Navedene proizvodnje prvotelki sukladne su i proizvodnji mlijeka u prvoj laktaciji izloženih grupa nekoliko poznatih bikova-očeva /Morello i drugi, tab. 8/.

O mliječnosti bikovskih majki /BM/ izloženih 48 bikova sastavili smo tabele, sukladno dobnim grupama bikova /tab. 1/ s obzirom na količinu mlijeka /prosječnu min i maks/, sadržaju m. masti /% i kg/ kao i o sadržaju mliječne bjelančevine / % i kg/, te o indeksu vimena i brzini protoka mlijeka, a prikazali u tabelama od 2 do 7.

Table. 2 do 7 - MLIJEČNOST KĆERI BIKOVA /6 DO 9 GOD/ I MLIJEČNOST BIKOVSKIH MAJKI /BM/ PO DOBNIM GRUPAMA I NAJVIŠA MLIJEČNOST SVIH BM

2 Prosječna mliječnost kćeri bikova /6-9/ min i maks.								
n bik.	n	mlijeka kg	m.m. %	m.m. kg	m.b. %	m.b. kg	indeks vimena	brzina protoka
g	355	4.696	4,29	201	3,35	157		
min		4.248	4,17	181	3,20	146		
maks		5.230	4,55	238	3,50	177		
3 Mliječnost bikovskih majki /bikova 6-9 god/								
11	9	6.639	4,25	295	3,42	227	44,6	3,40
min		5.682	4,08	259	3,20	207	41,0	2,20
maks		7.543	5,17	334	3,70	326	53,0	4,08
4 Mliječnost bikovskih majki /bikova iznad 4 god/								
10	6,7	6.235	4,53	283	3,45	217	43,5	2,84
min		5.309	4,07	234	3,20	189	41,0	2,03
maks		7.604	5,25	352	3,60	251	48,0	3,41
5 Mliječnost bikovskih majki /bikova 3-4 god/								
14	6,1	6.392	4,65	298	3,50	223	44,5	2,77
min		5.255	4,19	220	3,30	173	38,0	2,10
maks		7.434	5,08	368	3,80	255	53,0	3,71
6 Mliječnost bikovskih majki /bikova od 17 do 36 mj/								
13	5,2	6.358	4,53	287	3,48	220	45,2	2,87
min		5.444	4,05	259	3,20	189	38,0	2,08
maks		7.697	5,07	320	3,80	252	53,0	3,63
7 Najviša mliječnost svih bikovskih majki								
48	4,6	7.245	4,81	350	3,47	252	44,5	2,96
min		5.601	4,04	251	3,20	193	38,0	2,03
maks		9.543	5,94	452	4,00	325	53,0	4,08

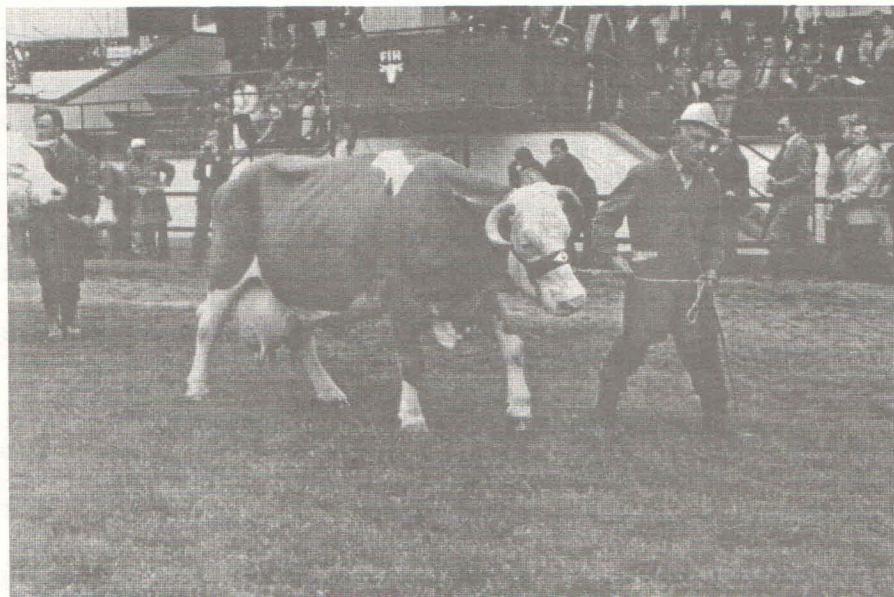
Smatramo da pobliže tumačenje navedenih veličina za pojedine proizvodne odlike nije potreban, jer brojke govore same.

Na izložbi je bilo predvedeno 12 krava u dobi od 7 do 17 godina, od kojih 5 sa životnom proizvodnjom mlijeka iznad 50.000 kg i 7 ispod te količine. Rekorderka u toj grupi bila je krava MALI 804021443 s proizvodnjom u 14 laktacija s ukupno 94.693 kg mlijeka, 4.088 kg mliječne masti i 3.300 kg mliječne bjelančevine. /sl.2/.

Posljednjih se godina ponovno sve više obraća pažnja na "dugovječnost krava" s višegodišnjim redovitim telenjima i urednim trajanjima laktacija, prema tome i odgovarajućem trajanju međutelidbenog razdoblja, po mogućnosti između 360 i 370 dana.

Na izložbi bile su predstavljene i grupe kćeri pojedinih bikova, koji su dali potomstvo s izrazito visokim uzgojnim vrijednostima u proizvodnji mlijeka, m. masti i m. bjelančevine.

Pokazatelj proizvodnje prvotelki u urednoj prvoj laktaciji, uzima se kao najraniji, ali i vrijedan podatak o sposobnosti očekivane životne proizvodnje.

Sl. 2 - KRAVA MALI 804021443, OTAC SALAMON 544118843, OTAC MAJKE SENAT 594136643, UV + 386-0,11 -0,07 15/14 6.505 4,30 280, ML 9-7618 -4,50 - 343 -3,4, 47/2,98 MEĐUTELIDBENO VRIJEME 375 DANA (FOTO: Z. MAŠEK)

Evo tih, i kod nas poznatih, bikova i podataka o proizvodnji njihovih kćeri i sinova /tabela 8/.

1.	- MORELLO 842 871 443							
	UV 8240 kć	4545	4,29	195	3,41	155	580 sin	1322 g
		+ 122	+0,27	+18	+0,27	+17	678 kć	44/2,68
2.	-STREIF 000 015 144							
	UV 3442 kć	4912	4,25	209	3,30	160	267 sin	1309 g
		+738	+0,06	+34	-0,01	+24	372 kć	43/3,15
3.	- HANNES 048 619 644							
	UV 1007 kć	4689	4,35	204	3,35	157	167 sin	1341 g
		+191	+0,29	+22	-0,01	+6	174kć	47/2,85
4.	- ROMBUS 074 284 444							
	UV 408 kć	4577	4,22	193	3,26	149	66 sin	1318g
		494	0,03	22	0,05	41	25 kć	44/3,5
5.	- PASTA 148 166 844							
	UV 139 kć	4492	4,19	188	3,43	154	48 sin	1364 g
		+366	+0,06	+18	+0,25	+24	16 kć	47/3,04
6.	- BAFI 116 513 144							
	UV 22 kć	4285	4,32	185	3,22	138	59 sin	1309 g
		+436	+0,37	+36	+0,07	+18	8kć	44/3,00

Visina proizvodnje mlijeka majki izloženih bikova kao kolekcije krava pojedinih bikova pokazuje daljnji napredak u povećanju svih laktacija u prosjeku kao i onih najviših, što bi nam govorilo uz dnene priraste sinova tih bikova, da je današnji simentalac fleckvieh pasmina s vrlo značajnim podjednakim proizvodnim vrlinama obiju odlika /mlijeka i mesa/ uz vrlo visoki sadržaj mliječne masti, čak s 5,94 %, i mliječne bjelančevine s 4,00% u pojedinih grla i time postala ozbiljan takmac pasminama samo za mlijeko /HF, BRS/ ili za mlijeko i meso /BRS/. Usporedimo li podatke po šest najboljih krava po proizvodnji mlijeka triju pasmina, fleckvieh-simentalac, smeđe govedo i holštajn-frizijsko dobit ćemo zanimljive pokazatelje o proizvodnji izloženih plotkinja.

Podatke dajemo u prosjeku po šest krava, minimalnu i maksimalnu proizvodnju mlijeka. Evo komparativnih podataka, koji su možda slučajni ali ipak indikativni.

pasmina	n	Ømlijeka	m.m.%	m.m.kg	m.b.%	m.b.kg.	min	maks
fleckvieh	6	9298	4,66	433	3,48	324	8744	10109
braunswiss	6	9676	3,99	387	3,48	337	8606	11109
holstein friesian	6	8813	4,33	374	3,18	279	8101	11522

Ova razmatranja i podaci neka posluže svima koji rade u govedarskoj proizvodnji kao poticaj za razmišljanja o tome dokle smo stigli i kako dalje do boljih rezultata u uzgoju našeg simentalca.

Primljeno: 6. 6. 1994.